

зводиться до академічного (загальноосвітнього) та практичного (технологічного, до-професійного) напрямів [2].

Отже, вирішальною умовою реалізації ідеї політехнізму в діяльності загальноосвітньої школи в Україні є комплексне розв'язання питань, пов'язаних із фінансовим, кадровим, навчально-методичним, нормативно-правовим і організаційним забезпеченням.

Список використаної літератури

1. *Калігаєва О. О.* Зміст і методика вивчення курсу «Основи виробництва. Інформаційні технології виробництва» в загальноосвітній школі : автореф. дис. ... к. пед. н. [електронний ресурс] / О. О. Калігаєва // http://www.br.com.ua/referats/dysertacii_ta_autoreferaty/121200-1.html.
2. Проект Концепції профільного навчання в старшій загальноосвітній школі [електронний ресурс] // <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-2DD3EF961936A/list-A3BB513F26>.
3. *Семеновская Л. А.* Опыт реализации идеи политехнизму в деятельности общеобразовательных заведений Украины (1920-1926) [електронний ресурс] / Л. А. Семеновская // <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/1145-dosvid-realizatsiyi-ideyi-politehizmu-v-dijalnosti-zagalnoosvitnih-zakladiv-ukrayini-1920-1926.html>.
4. *Семеновська Л. А.* Процес реалізації ідеї політехнізму в шкільній освіті України ХХ століття [електронний ресурс] / Л. А. Семеновська // <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1065/1/Semenovs.pdf>.
5. *Семеновська Л. А.* Трудова діяльність у контексті реалізації ідеї політехнізму в шкільній освіті [електронний ресурс] / Л. А. Семеновська // <http://vuzlib.com/content/view/321/84>.

Вадим Максаков

ПОЛІТЕХНІЧНА ОСВІТА ОСОБИСТОСТІ

Сучасний рівень науки і техніки вивів освіту на новий рівень, створюючи нові можливості та висуваючи нові вимоги й завдання, зокрема вироблення у людини здатності до свідомого та ефективного функціонування в умовах глобалізованого, інформаційного суспільства. Але зараз майже не досліджуються ідеї політехнізму педагогічною наукою. Це негативно впливає на суспільство, зокрема, скорочення фінансування державою галузі технічних наук, відтік кваліфікованих фахівців та молоді для праці та навчання за кордон, відсутність нових ідей у цій галузі, фізична застарілість обладнання для навчання, скорочення матеріальної бази в загальноосвітніх школах та багато іншого. Але є й позитивні зміни, які можуть внести зміни в розвиток політехнічної освіти особистості. А саме: процес комп'ютеризації виробничої та освітньої сфер, зростання потреби у кваліфікованих фахівцях, орієнтація держави на сучасні технології та високі наукові досягнення.

Тож під політехнічною освітою розуміють процес і результат засвоєння політехнічних знань, умінь, набуття особистістю політехнічних якостей, оволодіння політехнічними технологіями, діяльність людини у технічно-технологічній сфері. На межі ХХ та ХХІ ст. інформаційне суспільство трансформується, як зазначає М. З. Згуровський, у так зване суспільство, побудоване на знаннях, у якому технології поєднані з людським, творчим компонентом, у якому важливим є формування уявлень про технократичний та інформаційний характер сучасної наукової картини світу як сукупності фундаментальних ідей, положень, принципів, понять про техносферу, ноосферу, соціально-технічне проектування довкілля, використання інформаційних та комунікаційних технологій [2].

Наука і освіта, створюючи й забезпечуючи сприятливі умови для індивідуального розвитку людини, покликані готувати конкурентоспроможного на ринку праці фахівця, здатного свідомо та ефективно функціонувати в умовах такого суспільства. Продуктом освіти має стати не просто високоякісний фахівець, а людина обізнана, культурна, діяльна, із творчим критичним мисленням – тобто політехнічно освічена.

Багато аспектів політехнічної освіти до останнього часу залишаються гостро дискусійними. Еволюція політехнічної освіти зумовлена об'єктивними соціально-економічними та суспільно-політичними потребами, впливом зовнішніх (державна політика, економіка) і внутрішніх (мотивація діяльності) чинників, необхідністю подолання суперечностей між соціально детермінованими вимогами до професійної педагогічної діяльності й фактичним рівнем кваліфікації педагогів, між темпами старіння інфраструктури, зростанням її обсягу та можливостями її оновлення й освоєння. Ефективно розв'язати проблеми політехнічної підготовки сучасних фахівців неможливо без комплексного вивчення, аналізу й узагальнення попереднього досвіду, оскільки новизна сучасної ситуації полягає у необхідності узгодження політичних, економічних, національних, загальноцивілізаційних та багатьох інших чинників. Вузкопрофесійна освіта більше не є достатньою для роботи. Для ефективної політехнічної підготовки педагогічних працівників слід визначити фундаментальні знання у різних сферах діяльності людини, скоригувати навчальний процес на розуміння людьми необхідності та вміння навчатися упродовж життя, оволодіння технологією прийняття рішень з метою оптимального адаптування в умовах постійних змін, формування творчого критичного мислення.

Наприкінці 90-х років ХХ ст. П. Р. Атутов запропонував концепцію політехнічної освіти в сучасних умовах. Наукове забезпечення політехнічної освіти повинно мати міжпредметний характер. Вимога сучасного виробництва – забезпечення максимального зростання творчих здібностей людини – передбачає в якості провідної функції політехнічної освіти розвиток здібностей, необхідних молоді для успішної подальшої роботи у різних галузях господарства країни. У свою чергу, це робить обов'язковим впровадження загальнокультурних аспектів змісту навчання, спрямованого на формування широкої трудової культури, а не на адаптацію до існуючих виробничих умов. У якості провідного психолого-педагогічного принципу освіти має бути прийнятий діяльнісно-особистісний підхід, орієнтований на способи засвоєння знань, способи мислення, діяльності та розвиток творчих здібностей особистості. Необхідними умовами його реалізації є багатоманітність видів діяльності учнів (студентів), можливість альтернативних рішень та багатоваріантність способів ліквідації проблем; засвоєння широких теоретичних узагальнень, загальних способів перетворювальної діяльності. У сучасних умовах технологічне освоєння дійсності реалізується, передусім, у межах системи “наука – виробництво” [1, с. 17].

Практична реалізація цієї концепції вимагає суттєвого посилення трудового та технологічного базисів у загальноосвітніх предметах. Необхідно забезпечити активну взаємодію молоді з виробничим та соціальним середовищем, що передбачає інтеграцію освіти, науки і виробництва. Реальною формою такої інтеграції є навчально-науково-виробничі об'єднання.

Е. В. Калінкін виділяє три рівні інтеграції вищої школи, виробництва і науки. Перший рівень являє собою наявність окремих або сукупність кафедральних підрозділів, які організуються на базі виробництв та організацій з метою створення сприятливих умов для спільної роботи в галузі підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, підвищення ефективності наукових досліджень. Другий рівень інтеграції передбачає створення навчально-науково-виробничих комплексів на базі вищих навчальних закладів, виробництв та організацій з метою координації спільної роботи структурних навчальних, виробничих та наукових підрозділів з підготовки кадрів та проведення наукових досліджень. Третій рівень інтеграції – це консолідація можливостей окремих підсистем народного господарства, що реалізується через спільну роботу його самостійних підсистем [3].

У технічних та технологічних ВНЗ простежується тенденція розширення підготовки елітарних груп спеціалістів широкого профілю за пріоритетними напрямками науково-технічного прогресу (комп'ютерна наука та інженерія, біоінженерія, автоматизація та управління, робототехніка, матеріалознавство та технологія нових матеріалів, економіка підприємств та промислова економіка, екологія тощо), міжгалузевими, інтегральними та подвійними спеціальностями та спеціалізаціями. Разом з тим, диверсифікуючи підготовку спеціалістів “нового покоління”, сама вища школа переоріє-

ентується на інноваційний шлях розвитку: відбувається інформатизація освіти, створюються та запроваджуються нові освітні технології, активізуються зусилля, спрямовані на підвищення якості освіти та підготовки фахівців, конкурентоспроможних та мобільних на ринку праці, на організацію нових досліджень і розробок та пошук споживачів кінцевих результатів. Такі техніко-впроваджувальні зони отримали велике поширення в розвинених країнах світу протягом останніх десятиліть. Так, найбільш відомі технопарки, що виникли у США в середині 50-х років ХХ століття, практично відразу стали запитувані промисловістю. Зокрема, технопарк “Бостонський маршрут 128”, створений на базі Массачусетського технологічного інституту, який спеціалізується на космічних розробках, вже у 60-х роках складався з більш ніж 300 підприємств, а “Трикутник Північної Кароліни”, створений на базі трьох університетів, який спеціалізується на виробництві електронної техніки. Провідні позиції у світі утримує технопарк “Силіконова долина” у США, створений на базі Стенфордського університету, – визнана зона “високих технологій”, що налічує у своєму складі декілька тисяч фірм [4].

Зараз Україна робить активні кроки на шляху інноваційного розвитку. І технопарки відіграють при цьому надзвичайно важливу роль, як первинні структури, які дозволяють навіть за умови недостатнього державного фінансування реалізовувати механізми цільового використання засобів, отримуваних при виконанні інноваційних проектів, для розвитку власних наукових баз за рахунок принципу реінвестування, що є на сьогоднішній день єдиною можливістю підтримки та розвитку як науково-технологічного потенціалу, так і інноваційної діяльності в країні з метою забезпечення політехнічної освіти особистості.

Список використаної літератури

1. Атутов П. Р. Концепция политехнического образования в современных условиях / П. Р. Атутов // Педагогика. – 1999. – № 2. – С. 17–20.
2. Згуровский М. З. Путь к информационному обществу – от Женевы до Туниса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zerkalo-nedeli.com/nn/>.
3. Семеновська Л. А. Ідея політехнізму в шкільній освіті України (ХХ століття): монографія / Лариса Семеновська. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2012. – 344 с.
4. Соловьев В. П. Проблемы создания инновационных структур: методология и опыт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ccssu.crimea.ua/crimea/ac.

Аліна Куліш

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні школа і суспільство переживають важкий період, який вимагає серйозного переосмислення ставлення до людини. На всіх етапах розвитку суспільства існує проблема пошуку шляхів якісної підготовки підростаючого покоління до самостійного життя. Але більшість випускників ідуть у життя без потрібної практичної підготовки до праці в сфері матеріального виробництва. У частини наших юнаків і дівчат виявляється споживацьке ставлення до життя, небажання працювати, тобто спостерігається розрив між їх фізичним та соціальним розвитком. У сучасних загальноосвітніх закладах існує проблема профорієнтації молоді на професії матеріальної сфери. Це, в основному, залежить від об'єктивних факторів, які склалися в нашому суспільстві. Вирішення цієї проблеми повинно здійснюватися за рахунок спільної роботи школи, сім'ї, суспільства, результатом якої є самостійне професійне самовизначення особистості. Тому головне завдання школи і суспільства полягає в організації допомоги кожному учню у виборі професії з урахуванням суспільних і особистісних потреб та психофізіологічних якостей [1, с. 2-3]. Здатність до аналізу професійної діяльності є однією з найважливіших умов здійснення професійного самовизначення особистості і розглядається як уміння структурувати процес трудової діяльності за окремими